

Når samarbeidet blir vanskelig

For de fleste foreldre oppfattes samarbeidet med skolen som både godt og uproblematisk. Foreldre med et godt forhold til skolen, som samtidig opplever hverdagen til eget barn som god, både mht læring og relasjoner, har sjelden noe å klage på.

Dersom foreldre i motsatt fall har opplevd at eget barn *ikke* har det godt i skolen, at de selv som foreldre *ikke* blir møtt godt nok av skolen, at de *ikke* blir involvert i spørsmål som er viktige for dem, eller at skolen *ikke* gjør en god nok jobb på et område som involverer eget barn, da ligger det an til misnøye, mistillit og konflikt.

Har skolen gjort forarbeidet som kreves?

Feilgrep, tilkortkomming, mangler og uhell skjer på alle skoler og er i seg selv ikke en hovedårsak til at konflikter setter seg. Det er derimot måten foreldre blir møtt på, samt skolens evne og vilje til å skape nødvendig endring. Ingen skole kan garantere at feil ikke kan skje og mangler ikke kan oppstå. Men enhver skole som har viljen i orden kan garantere at henvendelser vil bli tatt på alvor, grep vil bli tatt etter beste evne, og at "denne skolen gjør alt den kan for at skole - hjem samarbeidet skal foregå med minst mulig friksjon."

Da gjelder det imidlertid at skolen har gjort forarbeidet som kreves i skole - hjem samarbeidet. Er ikke nødvendige byggesteiner i skole - hjem relasjonen på plass når motsetninger oppstår, kan det være vanskelig å få foreldre med seg. Mistilliten kan lett få feste.

Les mer om hvordan: [Skolens samarbeid med hjemmene](#)

Mange utgangspunkt for konflikt

Fra et foreldreståsted kan opplevelse av maktesløshet, vedvarende frustrasjon og manglende involvering, fremme motstand og negativitet. En rekke forhold kan bidra til at motsetninger og konflikter bygger seg opp, dersom skolen ikke klarer å møte foreldre der de er.

- Når elever sliter i skolen, uten å bli sett.
- Når eleven er utsatt for krenkelser over tid.
- Når skolen ikke klarer å fange inn uheldige forhold og skape nødvendig endring.
- Når skolen ikke har informert hjemmet om forhold det burde hatt innsikt i.
- Når skolen ikke involverer berørte foreldre.
- Når skolen ikke klarer å tilpasse og legge til rette for eleven.
- Når skolen legger alt på eleven eller forelderen, uten å gjøre rede for eget ansvar og egne tiltak.
- Når foreldre får viktig informasjon fra andre kanter enn skolen, mens skolen sitter på informasjonsansvaret.
- Når skolen iverksetter tiltak uten å informere og uten å involvere hjemmene
- Når skolen ikke synes å ta markante grep for trygghet og fravær av krenkelser.
- Når skolen ikke følger opp som avtalt.
- Når ansatte i skolen drar i ulik retning, og det får negative konsekvenser for eleven.
- Når enkeltlærere får lov til å drive "privatpraksis", ved siden av de andre ansatte i skolen og dette går utover elever.
- Når foreldre som henvender seg ikke blir tatt godt i mot av skolen.
- Når eget barn verken blir sett eller hørt, og strategier for elevmedvirkning mangler.
- Når skolen bortforklarer eller bagatelliserer krenkelser.
- Når skolen ikke begrunner sine valg eller inviterer til innspill og kontakt.
- Når voksne i skolen krenker.

Gjennom et systemisk og vel definert skole - hjem samarbeid, er det mulig å råde bot på de fleste av konfliktpunktene over. Dels så kan systemarbeid i skolen gjøre at problemstillingen ikke oppstår. Dels kan skolens arbeid med skole - hjem relasjonen, rutiner og vedvarende involvering av foreldre, gjøre

at mindre ting ikke får lov til å vokse seg store.

Les mer om systemarbeid og **Plattformen for den gode skolen**

En vesentlig del av systemarbeidet er forventningsavklaringer alle veier. Foreldre og skoleansatte bør ha klart for seg hvilke forventninger som ligger på foreldre som hovedansvarlig for eget barn sin opplæring. Det samme gjelder selvfølgelig for forventninger til skolen, skoleledelse og lærere/ assistenter, samt til elever. Disse forventningene bør være konkretisert og formidlet til både foreldre og ansatte i skolen.

Mangler i skolen

Variierende kvalitet i skole - hjem samarbeidet kan forklares på flere vis. Ofte så rettes skytset mot den enkelte kontaktlærer dersom hjemmet ser mangler i samarbeidet. Det kan til en viss grad være legitimt ettersom kontaktlæreren er primærkontakten for hjemmet. Til en viss grad er det imidlertid også urettferdig overfor alle kontaktlærere og andre ansatte som gjør så godt de kan, men som kan ha rammene i skolen mot seg.

- Det varierer sterkt i hvilken grad skoler har fellesføringer for skole - hjem samarbeidet. Fellesføringer bidrar på den ene siden til at ansatte får hjelp i organisering, innhold og tilnærming. Det kan avhjelpe godt i en hektisk hverdag. Fellesføringer bidrar også til å fange opp voksne i skolen slik at nødvendige grep faktisk blir tatt. Eks. "Når sånn og slik skjer så skal vi kontakte foreldre for å informere og for å lytte dem ut mht. hva de tenker må til for at det ikke gjentar seg." Fellesføringer er et ledelsesansvar.
- Voksne i skolen er forskjellige på de fleste vis, både mht. hva de ser, forstår, ønsker, får til, og har erfaring med. Skole - hjem samarbeid uten fellesføringer legger derfor til rette for at praksis kan være vidt forskjellig.
- Lærere flest, men kontaktlærere spesielt, har en trang hverdag hvor mye skal skje over kort tid. Har man mange kontaktelever er det fort gjort at det glipper dersom det er ene og alene opp til læreren å legge rammer for, og å drive foreldresamarbeid.

- Manglende kunnskap og forståelse i skolen av viktigheten av "den gode relasjonen" og av "å være i forkant" av trøbbel. For noen ansatte kreves både modning og erfaring for at nye og bedre grep skal bli valgt.
- Manglende kunnskap i skolen om foreldres hovedansvar også for opplæringen. Foreldreansvaret burde tilsi mye høyere grad av foreldreinvolvering enn mange skoler og lærere legger opp til i dag.

Prøv å se på egen skole med foreldrebriller

Det er sårbart å være forelder og se at eget barn enten ikke har det godt i skolen, eller at eget barn ikke blir fulgt opp og tatt godt nok i vare, uansett hva grunnen kan være. Spesielt sårbart og vanskelig er det dersom den negative situasjonen holder seg over tid, og skolen ikke synes å ha evne, vilje, mulighet eller kunnskap nok til å skape endring som monner.

For skolen, læreren og skolelederen kan det til tider være nødvendig å ta ett eller flere skritt tilbake for å se på egen virksomhet med foreldrebriller. Det kan være nyttig å forsøke å sette seg i foreldres situasjon. Barn er det viktigste foreldre har, og det bør skolen ha med seg når den legger opp til samarbeid med hjemmene.

Hva hemmer samarbeidet?

Skolen er ikke alltid like god til å forvalte, dra veksler på eller følge opp foreldres hovedansvar for opplæringen. Det handler både om form på og innhold i samarbeidet med hjemmene. Men det handler i like stor grad om bevissthet rundt verdien av et godt og gjensidig samarbeid, og kunnskap om hvordan et samarbeid kan fungere til det beste ikke bare for eleven i det daglige, men også for ansatte i skolen og deres arbeidshverdag.

Hverdagen i skolen er hektisk. Tiden er knapp og det er mange oppgaver som skal følges opp. Det kan være en hovedårsak til å skolens samarbeid med hjemmene kan svikte. Samarbeid tar tid og fokus. Det kan være enklere å gjøre ting selv uten å bry foreldre. Utvikling av et godt og gjensidig samarbeid med foreldre og foresatte er et område hvor mange skoler har et stort potensial for endring til det bedre, dersom det blir gjort til et skoleanliggende.

En følge av en hektisk og fragmentert hverdag er at terskelen for å ta kontakt med foreldre ofte er alt for høy. Skolen kan isolere seg i sin virksomhet. "Det er vi som driver skole, og dette fikser vi alene."

Foreldreundersøkelsen

Foreldreundersøkelsen (eksempel fra Bergen kommune) tallfester foreldres tilfredshet med skolen på en rekke områder, deriblant medvirkning og samarbeid med skolen.

Bare i overkant av halvparten av foreldre som svarte på undersøkelsen var i 2012 fornøyd med kommunikasjon og medvirkning i forhold til skolen. 31 prosent var middels fornøyd, og 15 prosent svarte at kommunikasjon og medvirkning var dårlig.

Andre resultater fra undersøkelsen:

- Fire av ti er bare middels fornøyd med sine muligheter til å påvirke skolens virksomhet.
- To av ti er dårlig fornøyd med sin påvirkningsmulighet.

- En av fire er bare middels fornøyd med kontakten mellom skole og hjem
- En av ti er dårlig fornøyd

Dette tilsvarer 1 av 3 som svarte på undersøkelsen.

Nasjonale tall vil bli presentert når de er tilgjengelige.